

คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของอาจารย์พยาบาลที่สอนในคลินิก หลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต

นางสาวจรรรณ ศรีทอง

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการพยาบาลศึกษา

คณะพยาบาลศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2543

ISBN 947-13-0847-7

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

THE DESIRABLE CHARACTERISTICS OF CLINICAL INSTRUCTORS
IN BACCALAUREATE NURSING CURRICULUM

Miss Jaruan Srithong

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Nursing Science in Nursing Education

Faculty of Nursing
Chulalongkorn University
Academic Year 2000

ISBN 974-13-0847-7

จากรวบรวม ศรีทอง : คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของอาจารย์พยาบาลที่สอนในคลินิก
 หลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต.(THE DESIRABLE CHARACTERISTICS OF CLINICAL
 INSTRUCTORS IN BACCALAUREATE NURSING CURRICULUM.) อาจารย์ที่ปรึกษา :
 อาจารย์ ดร.ชนกพร จิตปัญญา, อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม : ผศ.ดร.ประนอม รอดคำดี, 157 หน้า.
 ISBN 974-13-0847-7

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของอาจารย์พยาบาลที่สอน
 ในคลินิก หลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต กลุ่มตัวอย่างคือ อาจารย์พยาบาลจำนวน 364 คน
 ในสถาบันการศึกษาพยาบาลจำนวน 32 แห่ง ทั่วประเทศไทย ซึ่งได้จากการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบง่าย
 วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์ตัวประกอบ (Factor Analysis) ตาม Model ชื่อ Image Factor
 Analysis และหมุนแกนแบบออร์ทอگونอล (Orthogonal) ด้วยวิธีแวนริแมกซ์ (Varimax)

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

ตัวประกอบคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของอาจารย์พยาบาลที่สอนในคลินิก หลักสูตรพยาบาล-
 ศาสตรบัณฑิต มีทั้งหมด 13 ตัวประกอบ ได้แก่ ตัวประกอบที่ 1 ความเป็นพยาบาลวิชาชีพ มีค่า
 ความแปรปรวนของตัวประกอบสูงสุดคือ 37.296 ตัวประกอบที่ 2 ความเป็นนักวิชาการ มีค่าความ
 แปรปรวนของตัวประกอบ 3.896 ตัวประกอบที่ 3 การสอนในคลินิก มีค่าความแปรปรวนของ
 ตัวประกอบ 3.160 ตัวประกอบที่ 4 การประเมินผลการฝึกภาคปฏิบัติ มีค่าความแปรปรวนของ
 ตัวประกอบ 2.040 ตัวประกอบที่ 5 บุคลิกภาพส่วนตัว มีค่าความแปรปรวนของตัวประกอบ 1.975
 ตัวประกอบที่ 6 การปฏิบัติกรพยาบาล มีค่าความแปรปรวนของตัวประกอบ 1.659 ตัวประกอบที่ 7
 การรู้จักตนเอง มีค่าความแปรปรวนของตัวประกอบ 1.596 ตัวประกอบที่ 8 ความรู้ความเข้าใจใน
 ศาสตร์ทางการพยาบาล มีค่าความแปรปรวนของตัวประกอบ 1.502 ตัวประกอบที่ 9 การเป็นที่พึ่ง
 ทางใจ มีค่าความแปรปรวนของตัวประกอบ 1.389 ประอบที่ 10 การพัฒนาการพยาบาล มีค่า
 ความแปรปรวนของตัวประกอบ 1.376 ตัวประกอบที่ 11 ศิลปะการนิเทศ มีค่าความแปรปรวนของ
 ตัวประกอบ 1.502 ตัวประกอบที่ 12 การใฝ่รู้ มีค่าความแปรปรวนของตัวประกอบ 1.384
 ตัวประกอบที่ 13 จรรยาบรรณนักวิจัย มีค่าความแปรปรวนของตัวประกอบ 1.376

สาขาวิชา.....การพยาบาลศึกษา.....
 ปีการศึกษา.....2543.....

ลายมือชื่อ.....*ศรุตพร จิตปัญญา*.....
 ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....*Jan Kom*.....
 ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....*ประนอม รอดคำดี*.....

4277558036 : MAJOR NURSING EDUCATION

KEY WORD : DESIRABLE CHARACTERISTICS / CLINICAL INSTRUCTORS /
BACCALAUREATE NURSING CURRICULUM.

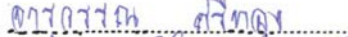
JARUWAN SRITHONG : THE DESIRABLE CHARACTERISTICS OF CLINICAL
INSTRUCTORS IN BACCALAUREATE NURSING CURRICULUM.

THESIS ADVISOR : CHANOKPORN JITPANYA, Ph.D. THESIS CO-ADVISOR :
ASSIST. PROF. BRANOM RODCUMDEE, Ph.D. 157 pp. ISBN 947-13-0847-7

The purpose of this research was to investigate the desirable characteristics of clinical instructors in baccalaureate nursing curriculum. The sample consisted of 364 clinical instructors, who had experience in clinic from 32 Schools of Nursing under the jurisdiction of the Ministry of Public Health, recruited by simple random technique. The data were analysed by using Image Factor Model, Orthogonal rotated axis by Verimax method.

The major findings were as follows.

Thirteen significant characteristics of clinical instructors were identified respectively : 1) Professional nurse described by 17 variables accounted for 37.296%. 2) Professional scholar described by 16 variables accounted for 3.896%. 3) Clinical teaching described by 15 variables accounted for 3.160%. 4) Clinical practice evaluation described by 7 variables accounted for 2.040%. 5) Personal characteristics described by 6 variables accounted for 1.975%. 6) Nursing practice ability described by 5 variables accounted for 1.659%. 7) Self-awareness described by 10 variables accounted for 1.596%. 8) Understanding in nursing science described by 4 variables accounted for 1.502%. 9) Mental support described by 6 variables and accounted for 1.389%. 10) Developing nursing practice described by 2 variables and accounted for 1.376%. 11) Supervising art described by 2 variables and accounted for 1.286%. 12) Inquiry described by 3 variables and accounted for 1.200%, and 13) Researcher's ethics described by 3 variables and accounted for 1.180%.

Student's signature..

Field of study.....Nursing Education Advisor's signature.....

Academic Year ...2000..... Co-advisor's signature.....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยความสามารถ และความช่วยเหลือ เอาใจใส่ อย่างดียิ่งจาก อาจารย์ ดร. ชนกพร จิตปัญญา อาจารย์ที่ปรึกษา และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ประพนอม รอดคำดี อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม ที่กรุณาให้ข้อแนะนำอันเป็นประโยชน์ ท่านได้ใช้ คุณลักษณะของอาจารย์พยาบาล กระตุ้นให้ ผู้วิจัยมีความตั้งใจ อุตทน พากเพียร พยายามที่จะ ทำงานให้สำเร็จผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้ง และขอกราบขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร. จินตนา ยูนิพันธุ์ ประธานสอบ วิทยานิพนธ์ ที่กรุณาให้ข้อแนะนำ ทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น ขอกราบ ขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร. ดิเรก ศรีสุข อาจารย์ประจำภาควิชาวิจัยทางการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่กรุณาให้โอกาสผู้วิจัยได้ศึกษาวิชาสถิติที่ใช้ในการ วิจัยนี้ ด้วยความเอาใจใส่ เสียสละเวลา พยายามอย่างยิ่งที่จะถ่ายทอดความรู้ให้กับผู้วิจัยและ เพื่อนนิสิตร่วมชั้น ทำให้ผู้วิจัยตระหนักถึงคุณค่า ความสำคัญ และประโยชน์ที่จะใช้ต่อไปใน อนาคต ผู้วิจัยซาบซึ้ง และขอกราบขอบพระคุณ มา ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านที่เสียสละเวลา ตรวจ แก้ไขเครื่องมือ ขอกราบขอบพระคุณคณาบดีคณะพยาบาลศาสตร์ ผู้บังคับการ และผู้อำนวยการวิทยาลัยพยาบาล ทั่วประเทศไทย ที่กรุณาให้ความร่วมมือในการเก็บข้อมูล รวมทั้งอาจารย์พยาบาลทุกท่านที่เป็น กลุ่มตัวอย่าง ที่กรุณาให้ความร่วมมือในการให้ข้อมูลแก่ผู้วิจัยเป็นอย่างดี

สุดท้ายนี้ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณผู้อำนวยการวิทยาลัยพยาบาล บรมราชชนนี ลำปาง ที่ให้โอกาสในการศึกษาชั้นปริญญาโทและให้กำลังใจตลอดระยะเวลาการศึกษา ขอกราบขอบพระคุณคณาจารย์คณะพยาบาลศาสตร์ทุกท่าน ที่ได้ประสิทธิ์ประสาทความรู้ และ ให้กำลังใจผู้วิจัยตลอดระยะเวลาการศึกษา ขอกราบขอบพระคุณ คุณพ่อประสงค์ ศรีทอง คุณแม่จิววรรณ ศรีทอง และ จ.ส.อ. ชัยณรงค์ มีสมนัย ที่คอยเป็นกำลังใจและให้การสนับสนุน ด้วยดีมาเสมอ ขอขอบคุณกัลยาณมิตร ร่วมชั้นเรียนทุกท่าน ที่ให้ความช่วยเหลือ สนับสนุน เป็นกำลังใจซึ่งกันและกันมาตลอด และขอขอบคุณบัณฑิตวิทยาลัยที่ได้สนับสนุนเงินทุนบางส่วน ในการทำวิจัยครั้งนี้

นางสาวจาวรรณ ศรีทอง

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญ	ช
สารบัญตาราง	ฅ
สารบัญแผนภูมิ	ญ
บทที่	
1 บทนำ	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย	4
1.3 ปัญหาการวิจัย	4
1.4 ขอบเขตของการวิจัย	4
1.5 คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย	4
1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	7
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	8
2.1 การจัดการศึกษาทางพยาบาลศาสตร์	8
2.2 การจัดการเรียนการสอนในคลินิก	14
2.3 บทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบของอาจารย์พยาบาลที่สอนในคลินิก	19
2.4 คุณลักษณะของอาจารย์พยาบาลที่สอนในคลินิก	26
2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	36
3 วิธีดำเนินการวิจัย	49
3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	49
3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	52
3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล	65
3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล	65

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
4 การวิเคราะห์ข้อมูล	67
5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	94
5.1 สรุปผลการวิจัย	94
5.2 อภิปรายผลการวิจัย	103
5.3 ข้อเสนอแนะ	126
รายการอ้างอิง	128
ภาคผนวก	138
ภาคผนวก ก รายนามผู้ทรงคุณวุฒิและหนังสือขอความร่วมมือ	139
ภาคผนวก ข เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	145
ภาคผนวก ค สถิติที่ใช้ในการวิจัย	150
ภาคผนวก ง นำหนักตัวประกอบคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของอาจารย์พยาบาล ที่สอนในคลินิก หลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต.....	152
ประวัติผู้วิจัย	157

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง อาจารย์พยาบาลที่สอนในคลินิก หลักสูตร พยาบาลศาสตรบัณฑิต จำแนกตามสังกัดสถาบันการศึกษาพยาบาล	50
2 จำนวน และร้อยละของกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามเพื่อวิเคราะห์ตัวประกอบ จำแนกตามอายุ วุฒิการศึกษา และประสบการณ์การสอนในคลินิก	68
3 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน คะแนนข้อกระทงที่เกี่ยวข้องกับคุณลักษณะที่ พึงประสงค์ของอาจารย์พยาบาลที่สอนในคลินิก หลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต ตามความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 91 ตัวแปร	69
4 แสดงค่าไอเกน(Eigen Values) และร้อยละสะสมของความแปรปรวนรวมในแต่ละ ตัวประกอบคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของอาจารย์พยาบาลที่สอนในคลินิก หลักสูตร พยาบาลศาสตรบัณฑิต ตามความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่าง	77
5 ตัวประกอบที่ 1 ความเป็นพยาบาลวิชาชีพ	78
6 ตัวประกอบที่ 2 ความเป็นนักวิชาการ	80
7 ตัวประกอบที่ 3 การสอนในคลินิก	82
8 ตัวประกอบที่ 4 การประเมินผลการฝึกภาคปฏิบัติ	84
9 ตัวประกอบที่ 5 บุคลิกภาพส่วนตัว	85
10 ตัวประกอบที่ 6 การปฏิบัติกรพยาบาล	86
11 ตัวประกอบที่ 7 การรู้จักตนเอง	87
12 ตัวประกอบที่ 8 ความรู้ความเข้าใจในศาสตร์ทางการพยาบาล	88
13 ตัวประกอบที่ 9 การเป็นที่พึงพอใจ	89
14 ตัวประกอบที่ 10 การพัฒนาการพยาบาล	90
15 ตัวประกอบที่ 11 ศิลปะการนิเทศ	91
16 ตัวประกอบที่ 12 การใฝ่รู้	92
17 ตัวประกอบที่ 13 จรรยาบรรณนักวิจัย	93

สารบัญแผนภูมิ

แผนภูมิที่		หน้า
1	ระบบการเรียนรู้การสอนของ Glasser	14
2	กรอบแนวคิดในการวิจัย	48